

SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2011 m. kovo 2 d.

iš dalies keičiantis Sprendimą 2008/458/EB nustatyti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 575/2007/EB dėl Europos grąžinimo fondo 2008–2013 m. laikotarpiui pagal Solidarumo ir migracijos srautų valdymo bendrąją programą įsteigimo įgyvendinimo taisyklės, susijusias su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemomis, administracinio ir finansų valdymo taisyklėmis bei fondo bendrai finansuojamų projektų išlaidų tinkamumu

(pranešta dokumentu Nr. C(2011) 1159)

(Tekstas autentiškas tik anglų, bulgarų, čekų, estų, graikų, ispanų, italų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, olandų, portugalo, prancūzų, rumunų, slovakų, slovenų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis)

(2011/177/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2007 m. gegužės 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 575/2007/EB dėl Europos grąžinimo fondo 2008–2013 m. laikotarpiui pagal Solidarumo ir migracijos srautų valdymo bendrąją programą įsteigimo ⁽¹⁾, ypač į jo 23 straipsnį ir 35 straipsnio 4 dalį,

kadangi:

(1) Atsižvelgiant į patirtį, įgytą nuo Europos grąžinimo fondo įkūrimo, tikslinga aiškiau išdėstyti Komisijos sprendime 2008/458/EB ⁽²⁾ nustatytus įpareigojimus dėl skaidrumo, vienodo požiūrio ir nediskriminavimo įgyvendinant projektus.

(2) Reikalaujama, kad valstybės narės teiktų metinių programų įgyvendinimo ataskaitas. Todėl tikslinga aiškiau išdėstyti, kokią informaciją valstybės narės turi pateikti.

(3) Siekiant sumažinti valstybių narių administracinę naštą ir suteikti daugiau teisinio tikrumo, reikėtų supaprastinti ir aiškiau išdėstyti iš Europos grąžinimo fondo bendrai finansuojamų veiksmų išlaidų tinkamumo taisyklės.

(4) Dauguma šiuo sprendimu nustatytų pakeitimų turėtų būti taikomi iš karto. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad 2009 ir 2010 m. metinės programos dar vykdomos, iš Europos

grąžinimo fondo bendrai finansuojamų veiksmų išlaidų tinkamumo peržiūrėtos taisyklės turėtų būti pradėtos taikyti 2011 m. metinei programai. Tačiau valstybėms narėms tam tikromis sąlygomis turėtų būti suteikta galimybė šias taisyklės taikyti anksčiau.

(5) Pagal Protokolo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Airijos Karalystės pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 3 straipsnį Jungtinei Karalystei yra privalomas pagrindinis teisės aktas, dėl to privalomas ir šis sprendimas.

(6) Pagal Protokolo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Airijos Karalystės pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 3 straipsnį Airijai yra privalomas pagrindinis teisės aktas, dėl to privalomas ir šis sprendimas.

(7) Pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 2 straipsnį Danijai nėra privalomas šis sprendimas, todėl ji neprivalo jo taikyti.

(8) Šiame sprendime numatytos priemonės atitinka 2007 m. gegužės 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 574/2007/EB dėl Išorės sienų fondo 2007–2013 m. laikotarpiui pagal Solidarumo ir migracijos srautų valdymo bendrąją programą įsteigimo ⁽³⁾ įsteigto Solidarumo ir migracijos srautų valdymo bendrojo komiteto nuomonę.

(9) Todėl Sprendimą 2008/458/EB reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

⁽¹⁾ OL L 144, 2007 6 6, p. 45.

⁽²⁾ OL L 167, 2008 6 27, p. 135.

⁽³⁾ OL L 144, 2007 6 6, p. 22.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sprendimas 2008/458/EB iš dalies keičiamas taip:

1. 9 straipsnio 1 dalies antrasis sakinys pakeičiamas taip:

„Apie bet kokį esminį kvietimų teikti paraiškas turinio pasikeitimą taip pat skelbiama tomis pačiomis sąlygomis.“

2. 11 straipsnis pakeičiamas taip:

„11 straipsnis

Igyvendinimo sutartys

Pasirašydamos sutartis dėl projektų įgyvendinimo, valstybinės, regioninės ar vietinės valdžios institucijos, viešosios teisės aktais reglamentuojamos įstaigos arba vienos ar daugiau tokių institucijų ar įstaigų įsteigtos asociacijos laikosi taikomų Sąjungos ir nacionalinių viešojo pirkimo teisės aktų ir principų.

Subjektai, išskyrus šio straipsnio 1 dalyje nurodytus subjektus, sutartis dėl projektų įgyvendinimo sudaro ėmęsi tinkamų viešinimo priemonių, kad užtikrintų skaidrumo, nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principų laikymąsi. Sutartys, kurių vertė neviršija 100 000 EUR, gali būti pasirašomos, jeigu atitinkamas subjektas reikalauja bent trijų pasiūlymų. Nepažeidžiant valstybių narių taisyklių, sutartims, kurių vertė mažesnė kaip 5 000 EUR, procedūriniai įpareigojimai netaikomi.“

3. 21 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Atsakingoji institucija oficialiu raštu praneša Komisijai apie valdymo ir kontrolės sistemos esminį pakeitimą ir šios sistemos patikslintą aprašą jai nusiunčia kuo greičiau ir ne vėliau kaip šiam pakeitimui įsigaliojus.“

4. 24 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Prie pažangos ir galutinių ataskaitų pridėtose finansinėse lentelėse sumos paskirstomos pagal bendrus ir konkrečius prioritetus, kaip apibrėžta strateginėse gairėse.“

5. 25 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis papildoma šiais sakiniais:

„Pagal pagrindinio teisės akto 30 straipsnio 1 dalies c punktą pateiktos ir Komisijos patvirtintos audito strategijos pakeitimai kuo greičiau siunčiami Komisijai. Pataisyta audito strategija nustatoma pagal VI priede pateiktą pavyzdį, pažymint pataisymus.“

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Išskyrus, kai kiekviena iš Komisijos patvirtintų dviejų paskutinių metų programų atitinka mažesnę nei 1 mln. EUR metinį Bendrijos įnašą, nuo 2010 m. audito institucija iki kiekvienų metų vasario 15 d. pateikia metinį audito planą. Jis nustatomas pagal VI priede pateiktą pavyzdį. Nereikalaujama, kad teikdamos metinius audito planus valstybės narės pakartotinai pateiktų audito strategiją. Jeigu audito strategija yra suderinta, kaip nustatyta pagrindinio teisės akto 30 straipsnio 2 dalyje, galima pateikti suderintą metinio audito planą.“

6. 26 straipsnis pakeičiamas taip:

„26 straipsnis

Tvirtinančiosios institucijos nustatyti dokumentai

1. Tvirtinančioji institucija parengia su pagrindinio teisės akto 39 straipsnio 4 dalyje nurodytu antro išankstinio mokėjimo prašymu susijusį patvirtinimą, kurį atsakingoji institucija perduoda Komisijai VIII priede nurodyta forma.

2. Tvirtinančioji institucija parengia su pagrindinio teisės akto 40 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu galutinio mokėjimo prašymu susijusį patvirtinimą, kurį atsakingoji institucija perduoda Komisijai IX priede nurodyta forma.“

7. 37 straipsnis pakeičiamas taip:

„37 straipsnis

Keitimasis dokumentais elektroninėmis priemonėmis

Be tinkamai pasirašytų 3 skyriuje nurodytų dokumentų spausdintų versijų, informacija taip pat siunčiama elektroninėmis priemonėmis.“

8. Priedai iš dalies keičiami vadovaujantis šio sprendimo priedu.

2 straipsnis

1. 1 straipsnio 1–7 punktų ir priedo 1–5 punktų nuostatos taikomos nuo šio sprendimo priėmimo.

2. Priedo 6 punktą taikomas vėliausiai nuo 2011 m. metų programų įgyvendinimo.

3. Valstybės narės vykdomiems arba būsimiems projektams priedo 6 punktą gali pradėti taikyti nuo 2009 ir 2010 m. metų programų visapusiškai laikydamosi vienodo požiūrio, skaidrumo ir nediskriminavimo principų. Tokiu atveju tam tikram projektui valstybės narės visapusiškai taiko naująsias taisykles ir prireikus iš dalies keičia dotacijos susitarimą. Vien techninės pagalbos išlaidoms priedo 6 punkto nuostatas valstybės narės gali pradėti taikyti nuo 2008 m. metinės programos.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Belgijos Karalystei, Bulgarijos Respublikai, Čekijos Respublikai, Vokietijos Federacinei Respublikai, Estijos Respublikai, Airijai, Graikijos Respublikai, Ispanijos Karalystei, Prancūzijos Respublikai, Italijos Respublikai, Kipro Respublikai, Latvijos Respublikai, Lietuvos Respublikai, Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei, Vengrijos Respublikai, Maltos Respublikai, Nyderlandų Karalystei, Austrijos Respublikai, Lenkijos Respublikai, Portugalijos Respublikai, Rumunijai, Slovėnijos Respublikai, Slovakijos Respublikai, Suomijos Respublikai, Švedijos Karalystei ir Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2011 m. kovo 2 d.

Komisijos vardu
Cecilia MALMSTRÖM
Komisijos narė

PRIEDAS

Sprendimo 2008/458/EB priedai iš dalies keičiami taip:

1. III priedas iš dalies keičiamas taip:

1.1. 2 punktas išbraukiamas.

1.2. 4.2 punktas išbraukiamas.

2. IV priedas iš dalies keičiamas taip:

2.1. A dalies 1.2 punktas pakeičiamas taip:

„1.2. Su projektų atranka susijusio proceso (atsakingosios institucijos/igaliosios institucijos arba susijusių įstaigų lygmeniu) ir jų rezultatų aprašas“.

2.2. A dalies 2 punkto 1 lentelės paskutinio stulpelio žodžiai „reikalavimus atitinkančių“ išbraukiami.

3. V priedo A dalis iš dalies keičiama taip:

3.1. 1.2 punktas pakeičiamas taip:

„1.2. Prireikus projektų atrankos organizavimo ir jų rezultatų aprašymo atnaujinimas pagal pažangos ataskaitą (atsakingosios institucijos/igaliosios institucijos arba susijusių įstaigų lygmeniu)“.

3.2. Įterpiamas 1.8 punktas:

„1.8. Patvirtinimas, kad nuo paskutinės peržiūros, apie kurią Komisijai pranešta [data], valdymo ir kontrolės sistemoje nepadaryta jokių esminių pakeitimų“.

3.3. 4 punktas pakeičiamas taip:

Metinės programos įgyvendinimo galutinė ataskaita

1 lentelė

Išsami finansinė ataskaita

Valstybė narė: [...]
 Metinė programa: [...]
 Padėtis: (metai/mėnuo/diena)

(visos sumos nurodytos eurais)				Programų pagrindu valstybės narės sudarytas planas (kaip nurodyta Komisijos patvirtintoje metinėje programoje)			Skirta valstybių narių lygmeniu			Atsakingosios institucijos patvirtinti faktiniai skaičiai (išlaidos, kurias patiria gavėjai, ir galutinis EB įnašas)					
Veiksmai	Projektai	Prioriteto Nr.	Konkreto prioriteto Nr. ⁽¹⁾	Bendra programų pagrindu nustatytų išlaidų suma	EB įnašas	EB įnašo dalis %	Bendra tinkamų išlaidų suma	EB įnašas	EB įnašo dalis %	Bendra tinkamų išlaidų suma	EB įnašas	EB įnašo dalis %	Trečiųjų šalių įnašai	Įplaukos iš projekto	Dalis, kurią atsakingoji institucija dar turi sumokėti ir (arba) sugrąžinti
				a)	b)	(c = b/a)	d)	e)	(f = e/d)	g)	h)	(i = h/g)	j)	k)	l)
1 veiksmas: [...]	1 projektas: [...]														
	N projektas: [...]														
Iš viso, 1 veiksmas:															
... veiksmas: [...]	1 projektas: [...]														
	N projektas: [...]														
Iš viso, ... veiksmas: [...]															
N veiksmas: [...]	1 projektas: [...]														
	N projektas: [...]														
Iš viso, N veiksmas															
Techninė pagalba															
Kita veikla ⁽¹⁾															
IŠ VISO				0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0		

⁽¹⁾ Jeigu taikoma.“

3.4. 6 punktą pakeičiamas taip:

„6. PRIEDAI

Projekto tinkamos finansuoti išlaidos, ne pelno taisyklės laikymasis pajamų atžvilgiu ir projekto santraukos apibūdinimas.

Metinės programos įgyvendinimo galutinė ataskaita							
6 A lentelė							
Projekto tinkamos finansuoti išlaidos ir pajamų šaltiniai. Ne pelno principo laikymasis, kaip nurodyta XI priedo I.3 dalies 3 punkte							
Padėtis: metai/mėnuo/diena							
	Tinkamos finansuoti išlaidos			Pajamų šaltiniai			
	Tiesioginės išlaidos	Netiesioginės išlaidos	Iš viso tinkamų finansuoti išlaidų	ES įnašas	Trečiųjų šalių įnašas	Įplaukos iš projekto	Bendra pajamų suma, kaip nurodyta XI priedo I.3 dalies 3 punkte
	a)	b)	c) = a) + b)	e)	f)	g)	h) = e) + f) + g)
Projekto nuoroda							
Projekto nuoroda							
Projekto nuoroda ir kt.							
IŠ VISO, 1 veiksmas							
Projekto nuoroda							
Projekto nuoroda							
Projekto nuoroda ir kt.							
IŠ VISO, 2 veiksmas							
Projekto nuoroda							
Projekto nuoroda							
Projekto nuoroda ir kt.							
IŠ VISO, N veiksmas							
TECHNINĖ PAGALBA							
IŠ VISO METINEI PROGRAMAI							

Metinės programos įgyvendinimo galutinė ataskaita	
6 B lentelė	
Projekto ataskaita	
Padėtis: (metai/mėnuo/diena)	
Projekto nuoroda ir pavadinimas:	<input type="text"/>
Galutinis paramos gavėjas:	<input type="text"/>
(Nr.) veiksmas:	<input type="text"/>
(Nr.) prioritetas:	<input type="text"/>
Jei taikoma, konkretus prioritetas	<input type="text"/>
Trumpa techninės informacijos santrauka	<input type="text"/>
Jei taikoma, konkretaus prioriteto pagrindimas	<input type="text"/>
Rodikliais pagrįsti tikslai ir rezultatai - pagal projektą pasiekti laimėjimai“	<input type="text"/>

4. VIII priedas iš dalies keičiamas taip:

4.1. Pavadinimas pakeičiamas taip:

„ANTROJO IŠANKSTINIO MOKĖJIMO PATVIRTINIMO PAVYZDYS“.

4.2. 1 išnašoje žodžiai „reikalavimus atitinkančių“ išbraukiami.

4.3. 2 punktą pakeičiamas taip:

„2. deklaruojamos išlaidos patirtos vykdant finansavimui atrinktus veiksmus pagal metinei programai taikomus kriterijus;“.

5. IX priedo pavadinimas pakeičiamas taip:

„GALUTINIO MOKĖJIMO PATVIRTINIMO PAVYZDYS“.

6. XI priedas pakeičiamas taip:

„XI PRIEDAS

IŠLAIDŲ TINKAMUMO TAISYKLĖS EUROPOS GRAŽINIMO FONDAS

I. Bendrieji principai

I.1. Pagrindiniai principai

1. Atsižvelgiant į pagrindinį teisės aktą, tam, kad būtų tinkamos finansuoti:

- a) išlaidos turi būti skirtos Fondo veiklai ir atitikti jo tikslus, kaip nustatyta 1, 2 ir 3 pagrindinio teisės akto straipsniuose;
- b) išlaidos turi būti skirtos tinkamiems finansuoti veiksams, išvardytiems pagrindinio teisės akto 4 ir 5 straipsniuose;
- c) išlaidos turi būti reikalingos projekto veiklai, sudarančiai Komisijos patvirtintų daugiamečių ir metinių programų dalį, vykdyti;
- d) išlaidos turi būti pagrįstos ir atitikti patikimo finansų valdymo, visų pirma, kainos ir kokybės santykio ir išlaidų veiksmingumo principus;
- e) išlaidas turi patirti galutinis paramos gavėjas ir (arba) projekto partneriai, kurie yra įsisteigę ir registruoti valstybėje narėje, išskyrus atvejus, kai tai yra tarpvyriausybiniams susitarimais įsteigtos tarptautinės viešojo sektoriaus organizacijos, taip pat jų įsteigtos specializuotos agentūros, Tarptautinis Raudonojo Kryžiaus komitetas (TRKK) ir Tarptautinė nacionalinių raudonojo kryžiaus ir raudonojo pusemėlio draugijų federacija. Pagal šio sprendimo 39 straipsnio 2 dalį, galutiniam paramos gavėjui taikomos taisyklės projekto partneriams taikytinos *mutatis mutandis*;
- f) išlaidos turi būti susijusios su pagrindinio teisės akto 7 straipsnyje nurodytomis tikslinėmis grupėmis;
- g) išlaidos turi būti patirtos pagal specialiąsias dotacijų susitarimo nuostatas.

2. Daugiametės veiklos atveju, remiantis pagrindinio teisės akto 15 straipsnio 6 dalimi, tik pagal metinę programą bendrai finansuojamos veiklos dalis laikoma projektu, kuriam turi būti taikomos šios tinkamumo taisyklės.

3. Iš Fondo remiami projektai nefinansuojami iš kitų šaltinių, priskiriamų Bendrijos biudžetui. Iš Fondo remiami projektai bendrai finansuojami iš viešųjų ar privačiųjų šaltinių.

I.2. Projekto biudžetas

Projekto biudžetas sudaromas taip:

Išlaidos	Pajamos
+ Tiesioginės išlaidos (TI)	+ EB įnašas (apibrėžiamas kaip mažiausia iš trijų šio sprendimo 12 straipsnyje nurodytų sumų)
+ Netiesioginės išlaidos (dotacijų susitarime nustatyta TI procentinė dalis)	+ Galutinio paramos gavėjo ir projekto partnerių įnašas
	+ Trečiųjų šalių įnašas
	+ Įplaukos iš projekto
= Iš viso tinkamų finansuoti išlaidų	= Iš viso pajamų

Biudžetas turi būti subalansuotas: bendra tinkamų finansuoti išlaidų suma turi būti lygi bendrai pajamų sumai.

I.3. Pajamos ir ne pelno principas

- Iš Fondo remiami projektai neturi būti susiję su pelno siekimu. Jei projekto pabaigoje pajamos, įskaitant įplaukas, viršija išlaidas, Fondo įnašas į projektą atitinkamai sumažinamas. Visi projekto pajamų šaltiniai turi būti fiksuojami galutinio paramos gavėjo sąskaitose ar mokesčių dokumentuose, juos turi būti galima nustatyti ir patikrinti.
- Projekto pajamas turi sudaryti visi finansiniai įnašai, kuriuos Fondas teikia projektui, įplaukos iš viešųjų ir privačiųjų šaltinių, įskaitant paties galutinio paramos gavėjo įnašą, ir bet kokios kitos projekto įplaukos. Pagal šią taisyklę „įplaukos“ – tai įplaukos, gautos projektui per tinkamumo laikotarpį, kaip numatyta I.4 punkte, iš pardavimo, nuomos, paslaugų, registracijos mokesčių ar kitų panašių pajamų.
- Bendrijos įnašą, teikiamą remiantis ne pelno principo taikymu, kaip nustatyta šio sprendimo 12 straipsnio c punkte, sudarys suma, gauta iš „tinkamų finansuoti išlaidų sumos“ atėmus „trečiųjų šalių įnašą“ ir „įplaukas iš projekto“.

I.4. Tinkamumo laikotarpis

- Su projektu susijusios išlaidos turi būti patirtos ir atitinkami mokėjimai (išskyrus nusidėvėjimo atžvilgiu) atlikti po finansavimo sprendime, kuriuo patvirtinamos valstybių narių metinės programos, nurodytų metų sausio 1 d. Tinkamumo laikotarpis tęsiasi iki N (*)+2 metų birželio 30 d., t. y. išlaidos, susijusios su projektu, turi būti patirtos iki šios dienos.
- 1 dalyje minėto tinkamumo laikotarpio išimtis taikoma valstybėms narėms teikiamai techninei pagalbai (žr. IV.3 punktą).

(*) „N“ reiškia metus, nurodytus finansiniame sprendime, kuriuo patvirtinamos valstybių narių metinės programos.

I.5. Išlaidų registravimas

- Išlaidos atitinka galutinio paramos gavėjo atliktus mokėjimus. Jie turi būti atlikti finansinių (grynųjų pinigų) sandorių forma, išskyrus nusidėvėjimą.
- Paprastai išlaidos pagrindžiamos oficialiomis sąskaitomis faktūromis. Kai to padaryti neįmanoma, išlaidos pagrindžiamos lygiavertės įrodomosios vertės apskaitos dokumentais ar patvirtinamaisiais dokumentais.
- Išlaidos turi būti aiškiai nustatomos ir patikrinamos. Visų pirma:
  - a) išlaidos turi būti registruojamos galutinio paramos gavėjo apskaitos dokumentuose;

- b) išlaidos turi būti nustatytos pagal apskaitos standartus, taikomus šalyje, kurioje įsisteigęs galutinis paramos gavėjas, taip pat atsižvelgiant į įprastinę galutinio gavėjo išlaidų apskaitos praktiką; ir
  - c) išlaidos turi būti deklaruojamos atsižvelgiant į galiojančių mokesčių ir socialinės srities teisės aktų reikalavimus.
4. Jei reikia, galutiniai paramos gavėjai įpareigojami saugoti patvirtintas apskaitos dokumentų, kuriais pagrįdžiamas konkretaus projekto įplaukos ir išlaidos, kurias patyrė partneriai, kopijas.
  5. Tokie 2–4 dalyse nurodyti įrašai turi būti laikomi ir tvarkomi vadovaujantis nacionaliniais duomenų apsaugos teisės aktais.

I.6. Teritorinė taikymo sritis

1. Pagrindinio teisės akto 4 ir 5 straipsniuose apibūdintų veiksmų ir priemonių:
  - a) išlaidas turi patirti galutiniai paramos gavėjai, nurodyti I.1.1 punkto e papunktyje; ir
  - b) išlaidos turi būti patiriamos valstybių narių arba trečiųjų šalių teritorijoje.
2. Trečiojoje šalyje registruoti ir įsisteigę projekto partneriai gali dalyvauti projektuose, tik jei tam nereikia išlaidų, išskyrus atvejus, kai tai yra tarpvyriausybiniams susitarimais įsteigtos tarptautinės viešojo sektoriaus organizacijos, taip pat jų įsteigtos specializuotos agentūros, Tarptautinis Raudonojo Kryžiaus komitetas (TRKK) ir Tarptautinė nacionalinių raudonojo kryžiaus ir raudonojo pusmėnulio draugijų federacija.

II. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos (projekto lygiu)

II.1. Tiesioginės tinkamos finansuoti išlaidos

Tiesioginės tinkamos finansuoti projekto išlaidos yra tokios, kurios pagal I dalyje apibrėžtas bendras tinkamumo sąlygas yra nustatomos kaip konkrečios tiesiogiai su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos. Tiesioginės išlaidos įtraukiamos į bendrą projekto biudžeto sąmatą.

Tinkamomis finansuoti laikomos tokios išlaidos:

II.1.1. Išlaidos personalui

1. Išlaidos projektui priskirtam personalui, apimančios faktinius atlyginimus ir socialinio draudimo įmokas bei kitas teisės aktuose nustatytas išlaidas, yra tinkamos finansuoti išlaidos, jeigu jos atitinka paramos gavėjo įprastinę darbo užmokesčio politiką.
2. Tarptautinės organizacijos į nuostatas dėl tinkamų finansuoti išlaidų gali įtraukti nuostatas, skirtas laikytis teisės aktuose nustatytų įpareigojimų ir su darbo užmokesčiu susijusių teisių.
3. Atitinkamos viešųjų įstaigų darbuotojų atlyginimų išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti tik tiek, kiek yra susijusios su išlaidomis, patiriamomis vykdant veiklą, kurios atitinkama viešoji įstaiga nevykdytų, jei nebūtų pradėtas atitinkamas projektas; galutinis gavėjas raštišku sprendimu šiuos darbuotojus komandiruoja arba paskiria įgyvendinti projektą.
4. Išlaidos personalui tikslinamos išankstiniame biudžete, kuriame nurodomos darbuotojų pareigos ir skaičius.

II.1.2. Kelionių ir pragyvenimo išlaidos

1. Kelionių ir pragyvenimo išlaidos yra tinkamos finansuoti tiesioginės išlaidos personalui arba kitiems asmenims, dalyvaujantiems projekto veikloje ir kurių kelionė būtina projektui įgyvendinti.
2. Kelionės išlaidos padengiamos atsižvelgiant į faktiškai patirtas išlaidas. Išlaidų padengimo tarifai nustatomi pagal kelionių pigiausia visuomeninio transporto priemone tarifus, o skrydžiai paprastai leidžiami, tik jeigu keliaujama toliau kaip 800 km (į abi puses) arba kai dėl geografinės padėties būtina keliauti lėktuvu. Jei naudojamas asmeniniu automobiliu, išlaidos paprastai padengiamos pagal visuomeninio transporto tarifus arba pagal ridos tarifus, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės paskelbtas oficialias taisykles arba į galutinio paramos gavėjo taikomus tarifus.

3. Pragyvenimo išlaidos padengiamos pagal faktines išlaidas arba pagal dienpinigių normas. Jei organizacija turi savo dienpinigių (pragyvenimo išmokų) normas, jos neturi viršyti valstybės narės pagal nacionalinius įstatymus ir praktiką nustatytų ribų. Paprastai dienpinigiai skiriami vietinio transporto (įskaitant taksi), apgyvendinimo, maitinimo, vietinių telefono pokalbių ir kitoms smulkioms išlaidoms.

II.1.3. Įranga

II.1.3.1. Bendrosios taisyklės

1. Išlaidos, susijusios su įrangos įsigijimu, laikomos tinkamomis finansuoti, tik jeigu įranga būtina projektui įgyvendinti. Įrangos techninės savybės yra tokios, kokių reikia projektui įgyvendinti, ir atitinka galiojančias normas bei standartus.
2. Jeigu svarstomos išperkamosios nuomos, nuomos ar pirkimo galimybės, visada reikia pasirinkti pigiausią variantą. Tačiau jei išperkamoji nuoma ar nuoma negalimos dėl nedidelės projekto trukmės arba spartaus įrangos nusidėvėjimo, gali būti leidžiama pirkti.

II.1.3.2. Nuoma ir išperkamoji nuoma

Su nuoma ir išperkamoja nuoma susijusios išlaidos laikomos tinkamomis bendrai finansuoti, remiantis valstybės narės nustatytais taisyklėmis, nacionalinės teisės aktais ir praktika, taip pat atsižvelgiant į nustatytą projektui skirtos įrangos nuomos ir išperkamosios nuomos trukmę.

II.1.3.3. Pirkimas

1. Jeigu įranga perkama vykstant projektui, biudžete turi būti nurodyta, ar atsižvelgiama į visas išlaidas, ar tik į projekto trukmę atitinkančią įrangos nusidėvėjimo dalį ir faktinio įrangos naudojimo su projektu susijusioms reikmėms dalį. Antruoju atveju išlaidos apskaičiuojamos laikantis galiojančių valstybės narės taisyklių.
2. Išlaidų įrangai, kuri buvo įsigyta prieš prasidedant projektui, tačiau naudota tik projekto tikslais, tinkamas finansuoti nustatomas pagal nusidėvėjimo sąnaudas. Tačiau šios išlaidos nelaikomos tinkamomis finansuoti, jeigu įranga buvo įsigyta už Bendrijos dotacijas;
3. Atskirų įrenginių, kainuojančių mažiau nei 20 000 EUR, gali būti finansuojama visa pirkimo kaina, jeigu įranga perkama likus ne mažiau kaip trim mėnesiams iki projekto pabaigos. 20 000 EUR ar daugiau kainuojantys pavieniai įrenginiai gali būti tinkami finansuoti tik atsižvelgiant į nusidėvėjimą.

II.1.4. Nekilnojamasis turtas

II.1.4.1. Bendrosios taisyklės

Nekilnojamojo turto pirkimo, statybos, atnaujinimo arba nuomos atveju nekilnojamojo turto techninės savybės yra tokios, kokių reikia projektui įgyvendinti, taip pat jis atitinka galiojančias normas bei standartus.

II.1.4.2. Pirkimas, statyba ar atnaujinimas

1. Jei nekilnojamojo turto pirkimas būtinas projektui įgyvendinti ir yra aiškiai susijęs su projekto tikslais, nekilnojamojo turto, t. y. jau pastatytų pastatų, pirkimas arba statyba yra tinkami bendrai finansuoti remiantis toliau išdėstytais sąlygomis, nepažeidžiant griežtesnių nacionalinių taisyklių taikymo:
  - a) iš nepriklausomo kvalifikuoto vertintojo arba deramai įgaliotos oficialios įstaigos gaunamas pažymėjimas, kuriuo patvirtinama, kad pirkinio kaina neviršija rinkos vertės, arba kuriuo paliudijama, kad nekilnojamasis turtas atitinka nacionalines normas, arba kuriuo nurodoma, kas jų neatitinka, jei numatyta, kad atitinkamus pataisymus projekto įgyvendinimo laikotarpiu padarys galutinis paramos gavėjas;
  - b) nekilnojamasis turtas nebuvo įsigytas už Bendrijos dotacijas bet kuriuo metu prieš pradėdant įgyvendinti projektą;

- c) nekilnojamasis turtas naudojamas tik nustatytai paskirčiai ne trumpiau kaip penkerius metus nuo projekto užbaigimo datos, nebent Komisija specialiai leistų kitaip;
- d) tinkama finansuoti yra tik projekto trukmę atitinkanti įrangos nusidėvėjimo dalis ir faktinio įrangos naudojimo su projektu susijusioms reikmėms dalis; nusidėvėjimas apskaičiuojamas pagal nacionalines apskaitos taisykles.

2. Laikantis 1 dalies c punkte nurodytos sąlygos, visos pastatų atnaujinimo, modernizavimo arba renovavimo darbų išlaidos yra tinkamos finansuoti, jei neviršijama 100 000 EUR riba. Viršijus šią ribą, taikomos 1 dalies c ir d punktais nustatytos sąlygos.

II.1.4.3. Nuoma

Nekilnojamojo turto nuoma tinkama bendrai finansuoti, kai yra aiški sąsaja tarp nuomos ir susijusio projekto tikslų, remiantis toliau nustatytais sąlygomis ir nepažeidžiant griežtesnių nacionalinių taisyklių taikymo:

- a) nekilnojamasis turtas pirktas ne už Bendrijos dotacijas;
- b) nekilnojamasis turtas naudojamas tik su projekto įgyvendinimu susijusioms reikmėms. Kitu atveju tinkama finansuoti laikoma tik su objekto naudojimu projekto reikmėms susijusių išlaidų dalis.

II.1.5. Vartojimo reikmenys, tiekimas ir bendrosios paslaugos

Išlaidos vartojimo reikmenims, tiekimo išlaidos ir išlaidos bendrosioms paslaugoms laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu jas galima nustatyti ir jos tiesiogiai reikalingos projektui įgyvendinti.

II.1.6. Subrangos sutarčių sudarymas

1. Paprastai galutiniai paramos gavėjai turi pajėgti patys valdyti projektus. Pagal projektą atliktinų subrangos darbų suma turi būti aiškiai nurodyta dotacijų susitarime.
2. Su toliau nurodytomis subrangos sutartimis susijusios išlaidos nelaikomos tinkamomis finansuoti iš Fondo:
  - a) subrangos sutartys dėl darbų, susijusių su bendru projekto valdymu;
  - b) subrangos sutartys, kuriomis padidinamos projekto įgyvendinimo išlaidos, atitinkamai nepažadinant jo vertės;
  - c) subrangos sutartys su tarpininkais arba konsultantais, pagal kurias mokėjimas išreiškiamas procentine visos projekto kainos dalimi, nebent tokį mokėjimą pagrįstų galutinis paramos gavėjas, remdamasis faktine atlikto darbo arba suteiktų paslaugų verte.
3. Visų subrangos sutarčių atžvilgiu subrangovai įsipareigoja visoms audito ir kontrolės institucijoms pateikti visą reikalingą informaciją, susijusią su pagal subrangos sutartis vykdoma veikla.

II.1.7. Išlaidos, tiesiogiai susijusios su bendram Sąjungos finansavimui taikomais reikalavimais

Išlaidos, reikalingos tenkinti bendram Sąjungos finansavimui taikomiems reikalavimams, pavyzdžiui, viešumo, skaidrumo, projekto vertinimo, išorės audito, banko garantijų, vertimo raštu išlaidų ir pan., laikomos tinkamomis finansuoti tiesioginėmis išlaidomis.

II.1.8. Išlaidos ekspertams

Atlyginimai už teisinės konsultacijas, notaro paslaugas ir techninių bei finansų ekspertų paslaugų išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti.

II.1.9. Specialiosios išlaidos, susijusios su tikslinėmis grupėmis

1. Atsižvelgiant į pagrindinio teisės akto 5 straipsnyje išvardytas priemones, specialiąsias išlaidas, skirtas tikslinėms grupėms, sudaro visa arba dalinė parama, išreikšta:
  - a) išlaidomis, kurias paramos gavėjas skiria tikslinėms grupėms;
  - b) išlaidomis, kurias patiria grąžinami asmenys ir kurias vėliau grąžina galutinis paramos gavėjas; arba
  - c) negrąžinamomis vienkartinėmis sumomis (pavyzdžiui, grąžinamiems asmenims teikiama ribota parama, skirta pradėti ekonominę veiklą, ir paskata pinigais, kaip apibrėžta pagrindinio teisės akto 5 straipsnio 8 ir 9 dalyse).

2. Šios išlaidos yra tinkamos finansuoti tokiomis sąlygomis:
  - a) galutinis paramos gavėjas saugo reikalingą informaciją ir įrodymus, kad asmenys atitinka pagrindinio teisės akto 5 straipsnyje apibrėžtos konkrečios tikslinės grupės ir situacijos reikalavimus, suteikiančius jiems teisę gauti tokią paramą;
  - b) galutinis paramos gavėjas saugo reikalingą informaciją apie grąžinamus asmenis, gaunančius šią paramą, kuri padeda šiuos asmenis tinkamai identifikuoti, jų grąžinimo į kilmės šalį datą ir įrodymus, kad šie asmenys gavo minėtą paramą;
  - c) galutinis paramos gavėjas saugo įrodymus, patvirtinančius paramos suteikimą (pavyzdžiui, sąskaitas faktūras ir kvitus), o išmokant vienkartinę sumą, saugomas įrodymas, kad asmuo gavo šią paramą.

Laikant ir apdorojant minėtą informaciją, būtina vadovautis nacionalinės duomenų apsaugos teisės aktais.
3. Pagalbinės priemonės, teikiamos grįžus į trečiąją šalį, pavyzdžiui, mokymas, pagalba ieškant darbo, trumpalaikės priemonės, būtinos reintegracijai, ir pagalba po grįžimo, kaip apibrėžta pagrindinio teisės akto 5 straipsnio 5, 8 ir 9 dalyse, negali būti taikomos ilgiau kaip 12 mėnesių nuo trečiosios šalies piliečio grąžinimo.

II.2. Netiesioginės tinkamos finansuoti išlaidos

1. Netiesioginės tinkamos finansuoti veiklos išlaidos yra tokios išlaidos, kurios, tinkamai atsižvelgus į I.1.1 punkte nustatytas tinkamumo sąlygas, nėra laikomos specialiomis su projekto vykdymu susijusiomis išlaidomis.
2. Nukrypstant nuo I.1.1 punkto e papunkčio ir I.5 punkto, netiesioginės veiklos įgyvendinimo išlaidos gali būti tinkamos finansuoti, remiantis nustatyta suma, kuri neviršija 7 % visos tiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų sumos.
3. Organizacijos, gaunančios veiklos dotaciją iš Sąjungos biudžeto, į savo išankstinį biudžetą netiesioginių išlaidų įtraukti negali.

III. Netinkamos finansuoti išlaidos

Netinkamos finansuoti yra šios išlaidos:

- a) PVM, išskyrus atvejus, kai galutinis paramos gavėjas gali įrodyti, kad negali jo susigrąžinti;
- b) kapitalo grąža, skolos ir skolos aptarnavimo mokesčiai, palūkanos už debetą, valiutos keitimo komisiniai mokesčiai ir nuostoliai, atidėjimai nuostoliams arba galimiems būsimiems įsipareigojimams, mokėtinos palūkanos, abejotinos skolos, baudos, finansinės baudos, bylinėjimosi išlaidos, nepaprastai didelės ar neapgalvotos išlaidos;
- c) išskirtinai projekto darbuotojų pramogoms skiriamos išlaidos; tačiau leidžiamos priimtinos svečių priėmimo išlaidos per projektuose numatytus visuomeninius renginius, pavyzdžiui, projekto užbaigimas ar projekto iniciatyvinės grupės susitikimai;
- d) galutinio paramos gavėjo išlaidos, dengiamos iš kito Bendrijos dotaciją gaunančio projekto ar darbo programos;
- e) žemės pirkimo išlaidos;
- f) įnašai natūra.

IV. Valstybių narių iniciatyva teikiama techninė pagalba

1. Visos fondo veiklai vykdyti būtinos išlaidos, kurias patiria atsakingoji institucija, įgaliotoji institucija, audito institucija, tvirtinančioji institucija ar kitos 2 dalyje nurodytas užduotis padedančios atlikti įstaigos, laikomos tinkamomis gauti techninę pagalbą, neperžengiant pagrindinio teisės akto 17 straipsnyje nustatytų ribų.
2. Tai yra:
  - a) išlaidos, susijusios su veikslių parengimu, atranka, vertinimu, valdymu ir stebėseną;
  - b) išlaidos, susijusios su veikslių ar projektų auditu ir patikrinimais vietoje;
  - c) išlaidos, susijusios su veikslių ar projektų vertinimais;

- d) išlaidos, susijusios su informacija, jos sklaida ir veiksų skaidrumu;
  - e) išlaidos, skirtos fondų valdymui, stebėsenai ir vertinimui reikalingoms kompiuterinėms sistemoms įsigyti, įdiegti ir prižiūrėti;
  - f) išlaidos stebėsenos komitetų ir pakomitečių susitikimams, susijusiems su veiksų įgyvendinimu. Šios išlaidos taip pat gali apimti išlaidas ekspertams ir kitiems šių komitetų dalyviams, įskaitant trečiųjų šalių dalyvius, kai jų dalyvavimas būtinas siekiant užtikrinti veiksmingą veiksų vykdymą;
  - g) išlaidos Fondo veiklai vykdyti reikalingiems administraciniams gebėjimams stiprinti.
3. Su technine pagalba susijusi veikla turi būti įvykdyta ir susiję mokėjimai atlikti po finansavimo sprendime, kuriuo patvirtinamos valstybių narių metinės programos, nurodytų metų sausio 1 d. Tinkamumo laikotarpis tęsiasi iki metinės programos įgyvendinimo galutinės ataskaitos pateikimo termino.
4. Visi viešieji pirkimai turi būti atliekami atsižvelgiant į nacionalines viešųjų pirkimų taisykles, nustatytas valstybėje narėje.
5. Valstybės narės gali įgyvendinti techninės pagalbos priemones, skirtas šiam Fondui, kartu su techninės pagalbos priemonėmis tam tikriems iš keturių fondų ar visiems keturiems fondams. Tačiau tokiu atveju tinkama finansuoti iš Fondo yra tik ta dalis išlaidų, kuri skirta bendrai su šiuo Fondu susijusiai priemonei įgyvendinti, o valstybės narės užtikrina, kad:
- a) išlaidų bendrosioms priemonėms dalis atitinkamam fondui būtų priskiriama pagrįstai ir patikimu būdu; ir
  - b) nebūtų dvigubo išlaidų finansavimo.“
-